

Postadres Provinciehuis
Postbus 90602
2509 LP Den Haag
T 070 - 441 66 11
www.zuid-holland.nl

Datum
11 april 2022

Ons kenmerk
PZH-2022-803383069
DOS-2017-0009702

Bijlagen
geen

Aan Provinciale Staten

Onderwerp

GS brief inzake overzicht monitoring tuinbouw

Geachte Statenleden

Het tuinbouwcluster vormt een belangrijke economische sector in Nederland en heeft grote ambities die samengevat worden in de strategie “voeden en vergroenen van de steden”. Net als andere sectoren heeft de tuinbouw een transitieopgave, bijvoorbeeld op het gebied van groene energie, digitalisering en het verminderen van de ecologische voetprint van de bedrijfsvoering.

Door middel van monitoring en dataverzameling kunnen we zichtbaar maken wat de stand van zaken is van de verduurzaming van de tuinbouw en welke stappen nog gezet moeten worden om onze ambities te halen. Hierbij ontvangt u, zoals toegezegd in de overlegvergadering van de commissie RWE op 9 februari 2022, informatie over de beschikbare monitorgegevens voor de tuinbouw en doen we een voorstel voor de doorontwikkeling daarvan.

Landelijke monitor

Het ministerie van LNV heeft in 2019 opdracht gegeven aan CBS en Wageningen Economic Research om cijfers over de economische prestaties van de tuinbouw te presenteren. Dit heeft geleid tot de rapportage Tuinbouwcijfers 2019 die via de volgende link te downloaden is:

<https://www.cbs.nl/-/media/pdf/2020/26/tuinbouwcijfers-2019.pdf>

Uit de rapportage blijkt dat in 2019:

- De bedrijven in het tuinbouwcluster direct en indirect 21,1 miljard euro bijdroegen aan de Nederlandse economie. Dit is 2,7 procent van het bruto binnenlands product en dat is ruim 2 keer meer dan Schiphol.
- Het tuinbouwcluster, bestaande uit de ketens van groente, fruit, sierteelt, uitgangsmaterialen en techniek, is goed voor 3,4% van de totale werkgelegenheid en zorgt daarmee voor circa 300.000 banen (254.000 FTE).
- Van de totale uitgaven aan onderzoek en ontwikkeling (R&D) in Nederland wordt 4,5% door de tuinbouwketen gedaan.
- De sector laat een jaarlijkse groei zien in productie, werkgelegenheid en R&D.

Greenports Nederland, het landelijke triple helix netwerk voor het tuinbouwcluster, en het ministerie van LNV streven er naar dit onderzoek in 2023 te herhalen. Wij hebben inmiddels initiatief genomen om het gesprek aan te gaan met Greenports Nederland om deze monitor uit te breiden en meer frequent te laten uitvoeren.

Provinciale monitor en dataverzameling

Najaar 2020 hebben wij naar aanleiding van de hoofdlijnennotitie Vitale Landbouw in Zuid-Holland een rapportage laten opstellen van de structurele ontwikkeling van de land- en tuinbouw in de provincie. Deze rapportage geeft een beeld van de ontwikkeling van de omvang van het agrocomplex in de jaren 2000 tot en met 2019. Hieruit blijkt onder andere dat vanwege opschaling het aantal hectare teeltareaal jaarlijks sneller afneemt dan het aantal tuinbouwbedrijven. Deze rapportage is middels een brief met kenmerk PZH-2020-760166749 aan u verzonden in januari 2021.

Verder heeft u een brief ontvangen met kenmerk PZH-2021-765901011 naar aanleiding van motie 844 'Onderzoek naar bijen dodende insecticiden', met onder andere nadere informatie over de landelijke afzetgegevens voor neonicotinoïden. Deze cijfers zijn vooralsnog niet beschikbaar op het niveau van de provincie Zuid-Holland. Via het CBS zijn er cijfers uit 2016 beschikbaar van het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen per gewas, via <https://www.clo.nl/indicatoren/nl0006-gebruik-gewasbeschermingsmiddelen-in-land-en-tuinbouw-per-gewas>. Hier is te zien dat qua hoeveelheid de afzet van gewasbeschermingsmiddelen in de glastuinbouw naar verhouding gering is. De bulk van de afzet actieve stof zit bij de open teelten in de akkerbouw. Het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen per hectare in de teelt van bloembollen is in 2016 gedaald ten opzichte van 2012, terwijl het totale gebruik van gewasbeschermingsmiddelen toenam door een groter areaal met bollen. Binnen de glastuinbouw zijn het een beperkt aantal gewassen die erg hoog scoren: in 2016 waren het vooral chrysanten en rozen. Bij de glasgroenten is het gebruik naar verhouding laag. Hier wordt veel biologische bestrijding gebruikt, met aanvullend soms chemische middelen.

Daarnaast is de Provincie Zuid-Holland bezig met het opzetten van een glasmonitor. In 2020 hebben Provincie Noord-Holland en Greenport Aalsmeer een dynamisch monitoringssysteem 'glasmonitor' ontwikkeld. Met de glasmonitor wordt ruimtelijke en energiedata ontsloten en inzicht gegeven in de mogelijke verduurzamingsrecepten. De verduurzamingsrecepten tonen oplossingsrichtingen voor duurzame energie op gebouw en gebiedsniveau. Deze worden benut in gebiedsprocessen en gesprekken met ondernemers.

Wij hebben Provincie Noord-Holland en Greenport Aalsmeer gevraagd om hun kennis met ons te delen en samen te werken om de glasmonitor op te schalen en door te ontwikkelen naar onze provincie. Hierbij starten we met het invoeren van de data van Greenport West-Holland omdat wij van deze Greenport een recente basis dataset beschikbaar hebben (zie tabel, modernisering). We voeren dit project in afstemming met glastuinbouwgemeenten uit de Greenport West-Holland, zodat ook zij de glasmonitor kunnen benutten voor analyses en beleidsontwikkeling.

Op dit moment verkennen we ook de mogelijkheden voor het automatiseren van de bronbestanden en innovatieve data inwinning. Hiervoor leggen we onder andere contact met diverse organisaties die al periodiek data verzamelen voor de glastuinbouw. We

verwachten dat dit zal leiden tot nieuwe afwegingen over de inzet van technieken en datalevering. Hierbij houden we rekening met wat volgens de AVG mogelijk is.

Mede naar aanleiding van het debat in de commissie RWE van 9 februari overwogen we een provinciale monitor tuinbouw in te richten.

Hierbij willen we als volgt te werk gaan. Startpunt is ons greenports beleid, dat bestaat uit 3 elementen:

- Welke maatschappelijke impact willen we bereiken?
- Welke veranderingen zijn daarvoor nodig? (wat zijn voorwaarden voor impact)
- Wat doet de provincie (of kan de provincie doen) als organisatie om daaraan een bijdrage te leveren?

We zullen de mogelijke indicatoren voor het in beeld brengen van de voortgang op deze drie elementen inventariseren. Uitgangspunt is dat we zo veel mogelijk aansluiten bij informatie die reeds beschikbaar is. Naast de informatie die nu voor de glasmonitor wordt verzameld, heeft voor diverse projecten binnen de opgave Greenports in de afgelopen jaren dataverzameling plaatsgevonden. Hieronder vindt u een overzicht. Deze data vormen nu nog geen monitoring, maar zouden hiervoor wellicht wel geschikt kunnen zijn.

Onderwerp	Monitor	Doel
Energietransitie	Energiemonitor Glastuinbouw 2018-2021: Kas als Energiebron Eigenaar: Kas als Energiebron	Jaarlijks in kaart brengen van de energiebalans van de glastuinbouw en de ontwikkeling van de energie-indicatoren: CO2 emissie, aandeel duurzame energie, energie-efficiëntie en achterliggende invloedfactoren.
	Overzicht energieprojecten Greenport West-Holland Eigenaar: Greenport West-Holland	In het kader van het Energie-akkoord Greenport West-Holland inzicht geven in het aantal projecten, de locatie per project en de aardgas besparing
Modernisering	Werkboeken Westland (DOS-2017-0009702, 11 oktober 2016) en Oostland (DOS-2017-0009702, april 2020). Inventarisatie en analyse Greenport West-Holland (Westland, Oostland,. Voorne- Putten en Ridderkerk – Barendrecht) Eigenaar: provincie Zuid-Holland	Inzicht in het ruimtegebruik in de teeltgebieden in de Greenport West-Holland ten behoeve van provinciaal beleid en projecten.
Agrologistiek	Import en export stromen, modaliteiten en emissiegegevens Eigenaar: provincie Zuid-Holland	Inzicht in tonnages, herkomst en bestemming van fruit, groente en sierteelt ten behoeve van provinciaal beleid en projecten

